

Dosarul nr. 2ra-354/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. N. Mazur)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Țurcan, V. Cotorobai, M. Anton)

ÎNCHEIERE

13 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de notarul Valentina Popovici, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Igor Suslov împotriva lui Oleg Suslov, notarul Valentina Popovici cu privire la declararea ca fiind nul a certificatului de moștenitor testamentar eliberat pe numele lui Oleg Suslov, radierea datelor din Registrul bunurilor imobile și obligarea notarului de a elibera certificat de moștenitor testamentar pe numele lui Igor Suslov, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 10 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 15 august 2018, Igor Suslov, contrasemnată și de avocatul Iurie Chirica, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Oleg Suslov, notarul Popovici Valentina solicitând declararea ca fiind nul certificatul de moștenitor testamentar nr. 870 din 01 februarie 2017, eliberat de notarul Valentina Popovici pe numele lui Oleg Suslov și înregistrat în Registrul bunurilor imobile asupra apartamentului nr.19 din str. XXXXX, mun.Chișinău, cu radierea datelor din Registrul bunurilor imobile, obligarea notarului Valentina Popovici de a elibera certificat de moștenitor testamentar pe numele lui Igor Suslov pe averea succesorală a defunctei Anastasia Mișareva și anume pe apartamentul nr.19 din str. XXXXX, mun.Chișinău, compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că este fiul defunctei Anastasia Mișareva, decedată la 16 iulie 2016 și tatăl pârâtului Oleg Suslov, ultimul fiind copil din prima căsătorie. Fiind unicul fiu, permanent avea grijă de ea, chiar și în perioada tratamentelor suportate în anii 2014-2015, avea cancer. Chiar și după întoarcerea lui, el cu soția au fost unicii supraveghetori și îngrijitori ai Anastasiei Mișareva.

Totodată, a menționat că la data de 13 iunie 2016, Anastasia Mișareva în vârstă de 94 ani, a fost internată la IMSP Spitalul Clinic Municipal nr. 4, fiind conștientă de acțiunile sale, în prezența medicului de serviciu V. Grigoriev și-a exprimat voința de a testa lui din averea sa și anume apartamentul nr. 19 din str. XXXXX mun. Chișinău cu număr cadastral XXXXX.01.019. Pentru realizarea voinței, Anastasiei

Mișareva în data de 17 iunie 2016 a întocmit textul testamentului în limba rusă care, după verificarea capacității de exercițiu a testatorului de către medicul de serviciu, V. Grigoriev, a fost semnat de testator, iar medicul de serviciu a autentificat, aplicând semnătura pe testament. Toate acestea s-au desfășurat în seara zilei de vineri, 17 iunie 2016, motiv pentru care nu putea fi aplicată ștampila instituției medicale. La acel moment fiind consultat greșit, s-a adresat în următoarele zile lucrătoare, 20 iunie 2016 către administrația IMSP Spitalul Clinic Municipal nr. 4 cu cerere de a autentifica semnătura medicului de serviciu prin aplicarea ștampilei instituției medicale și înregistrarea testamentului în registru, ca apoi să-l transmită notarului, însă i-a fost refuzat. În data de 16 iulie 2016, Anastasia Mișareva a decedat, iar la 01 august 2016 s-a adresat cu o cerere de înregistrare a testamentului către notarul Svetlana Criucova, însă ultima i-a refuzat din motivul expirării termenului de 2 luni din data autentificării lui de către medicul de serviciu, precum și lipsa ștampilei instituției și numărului de înregistrare.

Reclamantul a declarat că, ulterior a contestat în instanță refuzul instituției medicale, solicitând de a fi obligată administrația IMSP Spitalul Clinic Municipal nr. 4 de a autentifica testamentul prin aplicarea ștampilei și înregistrarea lui. Apoi a aflat de la notarul Svetlana Criucova despre deschiderea dosarului succesoral după decesul mamei sale Anastasia Mișareva de către notarul Valentina Popovici. Respectiv s-a adresat verbal către notarul Valentina Popovici, i-a comunicat despre existența testamentului pe numele său, fără ștampila instituției medicale și numărul de înregistrare și despre litigiul existent în instanță. Notarul i-a explicat că, pentru a nu omite termenul de acceptare a moștenirii, este necesar să depună cererea de acceptare a moștenirii legale, or, indiferent de testament, este pensionar, se consideră inapt de muncă și poate pretinde la rezerva succesorală. Astfel la 03 august 2016, în cadrul dosarului succesoral 542083/2016, i-a fost eliberat certificat de calitate de moștenitor.

Concomitent, prin cererea din 06 ianuarie 2017, a mai atenționat notarul despre existența pe numele său din numele Anastasiei Mișareva a testamentului datat cu 17 iunie 2016, anexând în acest sens o copie. Drept răspuns, notarul public Valentina Popovici, prin scrisoarea nr. 02 din 24 ianuarie 2017, i-a comunicat că în lipsa actului judecătoresc nu are temei de a suspenda acțiunile sale, astfel ignorând faptul cunoașterii despre existența testamentului din 17 iunie 2016. Ulterior, la adresarea lui cu solicitare de a prezenta informația dacă a fost eliberat certificat de moștenitor unei alte persoane, notarul public Valentina Popovici, inițial a comunicat despre imposibilitatea prezentării unei astfel de informație, apoi a comunicat că a fost eliberat certificat de moștenitor testamentar nr.870 din 01 februarie 2017 pe numele lui Oleg Suslov și îl consideră legal.

Reclamantul a precizat că prin hotărârea din 23 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău, a fost respinsă ca fiind nefondată cererea de chemare în judecată privind contestarea acțiunilor administrației IMSP Spitalul Clinic Municipal nr.4, menținută prin decizia din 15 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău și încheierea din 14 martie 2018 a Curții Supreme de Justiție. În motivarea soluțiilor sale instanțele de judecată au reținut că testamentul semnat de Anastasia Mișareva la 17 iunie 2016 pe numele lui Igor Suslov, autentificat de medicul de serviciu a spitalului unde a fost internat testatorul, este testament special asimilat cu

autentificarea notarială și corespunde criteriilor legale de valabilitate, or, legea nu obligă administratorul instituției medicale să mai aplice ștampila instituției în cazul în care testamentul a fost autentificat de medicul de serviciu, testamentul putea fi transmis notarului de la locul instituției medicale de orice persoană, fiind testatorul sau fiind persoana în favoarea cărei s-a testat bunul. Odată ce hotărârea instanței de fond a devenit irevocabilă, iar dosarul succesoral 542083/2016 nu a fost finalizat, la 17 aprilie 2018 a adresat administrației IMSP Spitalul Clinic Municipal nr.4 cerere de a fi eliberat originalul testamentului transmis instituției anterior și prin scrisoarea nr.110 din 25 mai 2018 IMSP Spitalul Clinic Municipal Chișinău a restituit testamentul deținut.

În data de 09 iulie 2018, a adresat notarului Valentina Popovici demers, prin care a solicitat eliberarea pe numele lui a certificatului de moștenitor testamentar în baza testamentului semnat de Anastasia Mișareva la 17 iunie 2016 și autentificat de medicul de serviciu a IMSP Spitalul Clinic Municipal nr. 4, V. Grigoriev, însă a primit refuz din motiv că termenul de acceptare a succesiunii după decesul Anastasiei Mișareva, decedată la 16 iulie 2016, a expirat la 16 ianuarie 2017. În termenul stabilit pentru acceptarea succesiunii a fost prezentat testamentul autentificat cu nr.122 la 14 ianuarie 2014, în baza căruia a și eliberat certificat de moștenitor, iar el a acceptat doar rezerva succesorală prin cererea sa din 03 august 2016. În opinia reclamantului, ultima voință a defunctei Anastasia Mișareva a fost redată în testamentul special, asimilat celui autentificat notarial, pe numele lui Igor Suslov, datat cu 17 iunie 2016, iar valabilitatea testamentului special, a fost confirmată prin hotărârile judecătorești, care nu pot fi ignorate având autoritatea lucrului judecat.

Prin hotărârea din 19 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, corectată prin încheierea din 19 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Igor Suslov împotriva lui Oleg Suslov cu privire la declararea nulă a certificatului de moștenitor testamentar nr. 870 din 01 februarie 2017, eliberat de notarul Valentina Popovici pe numele lui Oleg Suslov și înregistrat în Registrul bunurilor imobile asupra apartamentului nr.19 din str. XXXXX, mun.Chișinău, cu radierea datelor din Registrul bunurilor imobile și obligarea notarului Valentina Popovici de a elibera certificat de moștenitor testamentar pe numele lui Igor Suslov pe averea succesorală a defunctei Anastasia Mișareva pe același bun imobil, încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 10 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Igor Suslov; s-a casat hotărârea din 19 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a declarat ca fiind nul certificatul de moștenitor testamentar nr.870 din 01 februarie 2017 eliberat de notarul Valentina Popovici pe numele lui Oleg Suslov și înregistrat în Registrul bunurilor imobile asupra bunului cu număr cadastral XXXXX.01.019 situat în mun. Chișinău, str. XXXXX, ap.19 cu radierea datelor din Registrul bunurilor imobile; s-a obligat notarul Valentina Popovici de a elibera certificat de moștenitor testamentar pe numele lui Igor Suslov pe averea succesorală a defunctei Anastasia Mișareva și anume imobilul cu număr cadastral XXXXX.01.019 situat în mun. Chișinău, str.

XXXXX, ap.19; s-a încasat de la Oleg Suslov în beneficiul lui Igor Suslov taxa de stat achitată la depunerea apelului în sumă de 5218,74 de lei.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că forma este o condiție de valabilitate a actului juridic numai în cazurile expres prevăzute de lege. În speță legiuitorul a prevăzut criterii stricte față de forma și condiții întocmirii testamentului asimilat celui autentificat notarial, iar în speță este respectată forma scrisă cu autentificarea circumstanțelor ce s-a produs prin aplicarea semnăturii de medicul de serviciu V. Grigoriev care și a verificat capacitatea de exercițiu Anastasiei Mișareva și a asistat la semnarea testamentului. La rândul său, Codul civil nu prevede ca un element formeii testamentului înregistrarea lui cu aplicarea unei parafe, ștampile și etc. Prin urmare, faptul că testamentul în cauză din 17 iunie 2016 nu a fost transmis notarului a doua zi conform art.1459 alin.(2) Cod civil nu este un element a formeii testamentului și prin urmare nu poate influența valabilitatea testamentului.

De asemenea, instanța de apel cu referire la concluzia primei instanței care motivează legalitatea acțiunilor notarului prin neatacarea de către Igor Suslov a răspunsului/refuz nr. 02 din 24 ianuarie 2017, a opinat că este una incorectă, or, refuzul, notarului de a suspenda eliberarea certificatului de moștenitor testamentar pe numele lui Oleg Suslov în condiție când se știe de existența altui testament necontestat de nimeni și care de nimeni nu a fost declarat nul, rezultă din obligațiunile notarului.

La fel, s-a punctat că prima instanță nu a dat o apreciere corectă prin prisma art.123 alin.(2) Cod de procedură civilă a hotărârii din 23 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău, a fost respinsă ca fiind nefondată cererea de chemare în judecată privind contestarea acțiunilor administrației IMSP Spitalul Clinic Municipal nr.4, menținută prin decizia din 15 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău și încheierea din 14 martie 2018 a Curții Supreme de Justiție. În motivarea soluțiilor sale instanțele de judecată au reținut că testamentul semnat de Anastasia Mișareva la 17 iunie 2016 pe numele lui Igor Suslov, autentificat de medicul de serviciu a spitalului unde a fost internat testatorul, este testament special asimilat cu autentificarea notarială și corespunde criteriilor legale de valabilitate, or, legea nu obligă administratorul instituției medicale să mai aplice ștampila instituției în cazul în care testamentul a fost autentificat de medicul de serviciu, testamentul putea fi transmis notarului de la locul instituției medicale de orice persoană, fiind testatorul sau fiind persoana în favoarea căreia s-a testat bunul.

În astfel de circumstanțe și în condițiile în care testamentul întocmit de Anastasia Mișareva, semnat de către medicul de serviciu al instituției medicale în care se afla internat testatorul la acel moment, precum și capacitatea deplină de exercițiu a testatorului în momentul întocmirii testamentului, reprezintă un testament special, asimilat celui autentificat notarial, pentru al cărui valabilitate legea prevede în mod exhaustiv condițiile de valabilitate potrivit art.1459 Cod civil. Astfel, instanța de apel a considerat că cerințele reclamantului, sunt justificate.

La 13 decembrie 2019, notarul Valentina Popovici a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 10 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea, iar aprecierea arbitrară a probelor și erorile comise au dus la soluționarea greșită a cauzei. Argumentele instanței de apel în susținerea soluției sale denotă o confuzie totală a obiectului speței și în final o examinare superficială a circumstanțelor cauzei. Or, reclamantul la 03 august 2016, odată cu depunerea declarației de acceptare a succesiunii, nu i-a comunicat despre existența testamentului întocmit la spital. Ulterior, la 06 septembrie 2016, s-a adresat Oleg Suslov și a depus declarație de acceptare a succesiunii testamentare. Ambele declarații au fost depuse în termen, doar că despre testamentul întocmit la spital, a fost anunțată prin scrisoarea recepționată la biroul notarial la 12 ianuarie 2017, fiind anexată fotocopia testamentului.

Recurentul a opinat că instanța de apel a încălcat esențial și a aplicat eronat normele de drept material. La fel, a interpretat eronat normele de drept procedural. Or, acțiunile sale în cazul instrumentării dosarului succesoral după decesul Anastasia Mișareva, au fost bazate pe dispozițiile expres prevăzute de lege.

Copia recursului a fost expediat intimaiților, conform scrisorii de însoțire datate cu 28 ianuarie 2020 (f.d.195) și a fost recepționată la 30 ianuarie 2020 de către Oleg Suslov, conform avizului de recepție (f.d.198), iar de la Igor Suslov s-a întors plicul cu mențiunea „nereclamat” (f.d.199-200).

La 18 februarie 2020, Igor Suslov, contrasemnată și de avocatul Iurie Chirica, a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat ca recursul să fie declarat inadmisibil, iar în cazul examinării, de a fi respins ca fiind nefondat.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 10 octombrie 2019, iar notarul Valentina Popovici a declarat recurs la 13 decembrie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei participanților la proces la 19 noiembrie 2019, conform scrisorii de însoțire (f.d.173), însă lipsesc date despre recepționarea acestei decizii de către partea recurentă. Din textul recursului se distinge că recurenta a luat cunoștință de decizia contestată la 14 noiembrie 2019 pe portalul instanței. Astfel, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de notarul Valentina Popovici completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească

a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de notarul Valentina Popovici nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de notarul Valentina Popovici.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de notarul Valentina Popovici împotriva deciziei din 10 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat